

Зоя Федорівна ПЕТРЯЄВА

кандидат економічних наук,
професор кафедри економічного аналізу,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
E-mail: petryaeva_zoya@mail.ru

Ганна Анатоліївна ІВАЩЕНКО

кандидат економічних наук,
доцент кафедри економічного аналізу,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
E-mail: ivanna00@rambler.ru

Олексій Олександрович ПЕТРЯЄВ

кандидат економічних наук,
доцент кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
E-mail: dozchent@rambler.ru

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Петряєва, З. Ф. Управління фінансовими ресурсами в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки [Текст] / Зоя Федорівна Петряєва, Ганна Анатоліївна Іващенко, Олексій Олександрович Петряєв // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2016. – Том 23. – № 2. – С. 131-138. – ISSN 1993-0259.

Анотація

Вступ. Господарювання в умовах зростання динамічності ринку, глобалізації економіки, підвищення активності конкурентної боротьби, загострення політичної кризи ставить перед вітчизняними підприємствами вимоги оперативно захищати свої фінансово-економічні інтереси. Підсистема управління фінансовими ресурсами повинна бути одним з ключових елементів системи забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Особливо важливо оптимізувати управління фінансовими ресурсами в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки будівельного підприємства. Будівництво значно відрізняється від інших галузей господарства, що пояснюється насамперед особливим характером продукції будівництва, методами організації будівельного процесу та особливостями технології будівельного виробництва. Проведення зваженої обґрунтованої політики в області управління фінансовими ресурсами в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства є надзвичайно актуальним завданням на сучасному етапі трансформації української економічної системи.

Мета: удосконалення управління фінансовими ресурсами будівельного підприємства в системі забезпечення його фінансово-економічної безпеки.

Метод. У процесі роботи використано нормативний метод для визначення межі фінансово-економічної безпеки будівельних підприємств за показником «частка фінансових ресурсів», методи горизонтального (для порівняння показників достатності фінансових ресурсів) та вертикального (для визначення частки фінансових ресурсів) порівняльного аналізу.

Результати. Проведено аналіз достатності фінансових ресурсів для визначення фінансово-економічної безпеки ТОВ «Новаторбуд» в умовах, коли будувалась одночасно максимальна, середня та мінімальна кількість об'єктів. При максимальній кількості об'єктів, які будуються аналізованим будівельним підприємством, недостатньо фінансових ресурсів за два останні роки. При середній кількості недостатньо фінансових ресурсів тільки за один останній аналізований період. При мінімальній кількості об'єктів нерухомості, які будуються одночасно на ТОВ «Новаторбуд», виявлено перевищення оптимальної частки фінансових ресурсів. Визначено основні етапи управління фінансовими ресурсами в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки будівельного підприємства. Основною рекомендацією для підвищення рівня фінансово-економічної безпеки для невеликих будівельних підприємств є залучення

Ключові слова: фінансово-економічна безпека; будівельне підприємство; межа; фонди фінансування будівництва; фінансові ресурси; управління; тактика.

Zoya Fedorivna PETRYAYEVA

PhD in Economics,
Professor,
Department of Economic Analysis,
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics
E-mail: petryaeva_zoya@mail.ru

Hanna Anatoliyivna IVASHCHENKO

PhD in Economics,
Associate Professor,
Department of Economic Analysis,
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics
E-mail: ivanna00@rambler.ru

Oleksiy Oleksandrovych PETRYAYEV

PhD in Economics,
Associate Professor,
Department of Public Administration, Public Administration and Regional Economics,
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics
E-mail: dozchent@rambler.ru

**FINANCIAL RESOURCES MANAGEMENT IN THE SYSTEM
OF PROVISION OF FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY SUPPORT**

Abstract

Introduction. Economic management in the conditions of an increasingly dynamic market, globalization of the economy, increased competitive activity, worsening of political crisis sets the requirements before the domestic enterprises. One of them is to protect their financial and economic interests. Financial resources management subsystem should be one of the key elements of the system of financial and economic security. It is especially important to optimize the management of financial resources in the system of financial and economic security of construction enterprise. Construction is significantly different from other sectors of the economy, primarily due to the special nature of construction products, methods of organization of the construction process and building production technology features. A balanced policy in financial management in the system of financial and economic resources management is extremely important at the present stage of transformation of Ukrainian economic system.

The purpose. The aim of the article is to improve financial resources management of construction enterprise in the system of its financial and economic security.

Method. In the course of the study we have used such following methods: the normative method (to determine the regulatory limits of financial and economic security of construction companies' share of financial resources), method of horizontal analyses (to compare the adequacy of financial resources), method of vertical analyses (to determine the share of financial resources) and methods of comparative analysis.

Results. It has been carried out the analysis of the adequacy of financial resources to determine the financial and economic security of LLC "Novatorbud". This analyses has been done in conditions when there was at the same time maximum, average and minimum number of objects. When we have the maximum number of objects that are built by analyzed construction company then the financial resources for the last two years are considered to be not enough. With an average number of objects the financial resources are considered to be not enough for one last analyzed period. At a minimum number of properties that were built simultaneously by «Novatorbud" we have detected the excess of the optimal proportion of the financial resources. The main stages of financial management in the system of financial and economic security of construction enterprise are determined. The main recommendation to improve financial and economic security for small construction companies is to attract private investors to finance the construction through the finance construction fund.

Keywords: financial and economic security; building enterprise; limit; construction financing funds; financial resources; management; tactics.

Вступ

Сьогодні динамічний розвиток суспільного життя обумовлює перманентні зміни економічних процесів, які найчастіше відбуваються в умовах зростання невизначеності. Сучасні загрози можуть впливати на рівень ефективності виробництва, його конкурентоздатність, раціональне використання усіх видів ресурсів, забезпечення високого рівня рентабельності, платоспроможності та фінансової стійкості. Усе це вимагає вирішення проблем щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств. Не викликає заперечень і сумнівів, що фінансова діяльність підприємства має бути спрямована на забезпечення систематичного надходження й ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства. Це стосується суб'єктів господарювання усіх галузей, у тому числі і будівництва.

Вагомою теоретико-методологічною базою дослідження фінансово-економічної безпеки підприємства є праці таких зарубіжних та вітчизняних вчених, як: Блажевич О. Г. [1-2], Бондар О. П. [3], Воробйов Ю. М. [4], Кириченко О. А. [7], Козаченко Г. В. [8], Пономарьов В. П. [8], Ляшенко О. М. [8], Пінчук Ю. Б. [10], Скорев Е. [11]. На сучасному етапі розвитку науки дослідження процесів забезпечення фінансово-економічної безпеки є достатньо детальними, але потребує удосконалення управління фінансовими ресурсами в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки.

Мета та завдання статті

Метою написання наукової статті є удосконалення управління фінансовими ресурсами будівельного підприємства в системі забезпечення його фінансово-економічної безпеки.

Основними завданнями дослідження є:

- проведення аналізу достатності фінансових ресурсів для визначення фінансово-економічної безпеки будівельного підприємства в умовах, коли будувалась одночасно максимальна, середня та мінімальна кількість об'єктів;
- визначення оптимальної кількості об'єктів, які доцільно будувати одночасно;
- визначити основні етапи управління фінансовими ресурсами в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки будівельного підприємства;
- розробити рекомендації щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки невеликого будівельного підприємства на базі удосконалення управління його фінансовими ресурсами.

Виклад основного матеріалу дослідження

Необхідний розмір фінансових ресурсів будівельного підприємства повинен залежати від масштабів фінансово-господарської діяльності будівельного підприємства; кількості об'єктів, які одночасно буде підприємство; вартості замовлених об'єктів будівництва; виробничої програми будівельного підприємства на поточний плановий рік (підписаних угод про будівництво об'єктів) [4].

Межа фінансово-економічної безпеки будівельних підприємств за показником «частка фінансових ресурсів» зображена на рис. 1.

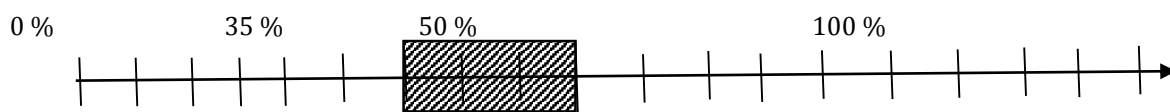
Частка фінансових ресурсів будівельного підприємства розраховується за формулою [4]:

$$ЧФР_{БП} = \frac{\Phi P_{БП}}{\Pi \Phi P_{БП}}, \quad (1)$$

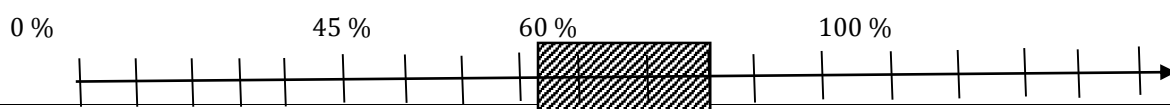
де $\Phi P_{БП}$ – сума фінансових ресурсів будівельного підприємства;

$\Pi \Phi P_{БП}$ – потреба у фінансових ресурсах будівельного підприємства.

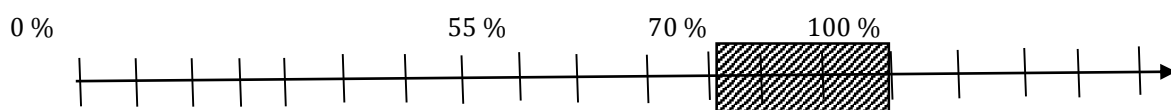
Показники достатності фінансових ресурсів для визначення фінансово-економічної безпеки ТОВ «Новаторбуд» в умовах, коли будувалась одночасно максимальна кількість об'єктів, подано в табл. 1.

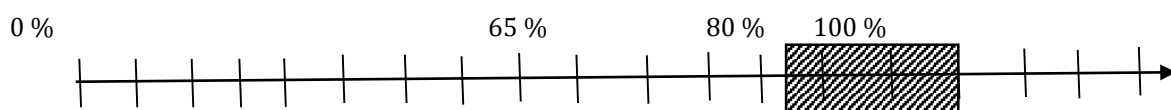
а) для будівельних підприємств, що одночасно будують від 1 до 3 об'єктів

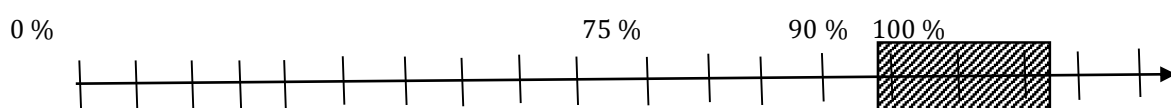
б) для будівельних підприємств, що одночасно будують від 3 до 5 об'єктів

в) для будівельних підприємств, що одночасно будують від 5 до 7 об'єктів

г) для будівельних підприємств, що одночасно будують від 7 до 10 об'єктів

д) для будівельних підприємств, що одночасно будують понад 10 об'єктів

зони фінансово-економічної безпеки

Рис. 1. Межа фінансово-економічної безпеки будівельних підприємств за показником «частка фінансових ресурсів» [4]

Таблиця 1. Показники достатності фінансових ресурсів для визначення фінансово-економічної безпеки ТОВ «Новаторбуд» в умовах, коли одночасно будувалась максимальна кількість об'єктів

Показники	2012 рік	2013 рік	2014 рік	Відхилення 2014 року від 2013 року	Відхилення 2013 року від 2012 року
Максимальна кількість об'єктів, які будувались одночасно, об'єкти	7	5	5	0	-2
Наявна сума фінансових ресурсів, млн грн	49,52	47,48	47,1	-2,04	-0,38
Потреби у фінансових ресурсах, млн грн	75	90	92	15	2
Частка фінансових ресурсів, %	66,03	52,76	51,20	-13,27	-1,56
Інтервал нормативних значень частки фінансових ресурсів	55 – 70 %	55 – 70 %	55 – 70 %	-	-

Показники достатності фінансових ресурсів для визначення фінансово-економічної безпеки ТОВ «Новаторбуд» в умовах, коли одночасно будувалась середня кількість об'єктів, наведено в табл. 2.

Показники достатності фінансових ресурсів для визначення фінансово-економічної безпеки ТОВ «Новаторбуд» в умовах, коли одночасно будувалась мінімальна кількість об'єктів, подано в табл. 3.

До складу показників достатності фінансових ресурсів для визначення фінансово-економічної безпеки доцільно вносити наявну суму фінансових ресурсів, потреби у фінансових ресурсах, частку фінансових ресурсів, інтервал нормативних значень частки фінансових ресурсів.

Обсяги фінансових ресурсів, які можуть акумулювати із різних джерел будівельні підприємства, є головним елементом фінансово-господарської діяльності. Достатність фінансових ресурсів, їх відносно невелика вартість, своєчасне залучення та ефективне використання вирішує багато проблем будь-якого підприємства, зокрема і будівельного. Проте для будівельного підприємства достатність фінансових ресурсів, їх вартість, строки залучення, напрями і терміни використання складають головну проблему через специфіку будівельного бізнесу, який потребує великих обсягів фінансових коштів, рівномірність їх надходження, своєчасне використання.

Таблиця 2. Показники достатності фінансових ресурсів для визначення фінансово-економічної безпеки ТОВ «Новаторбуд» в умовах, коли будувалась одночасно середня кількість об'єктів

Показники	2012 рік	2013 рік	2014 рік	Відхилення 2014 року від 2013 року	Відхилення 2013 року від 2012 року
Середня кількість об'єктів, які будувались одночасно, об'єктів	5	4	3	-1	-1
Наявна сума фінансових ресурсів, млн грн	44,8400	37,6500	35,5400	-7,1900	-2,1100
Потреби у фінансових ресурсах, млн грн	70,6500	71,8700	82,5300	1,2200	10,6600
Частка фінансових ресурсів, %	63,4678	52,3863	43,0631	-11,0815	-9,3231
Інтервал нормативних значень частки фінансових ресурсів	55 – 70 %	45 – 60 %	45 – 60 %	-	-

Таблиця 3. Показники достатності фінансових ресурсів для визначення фінансово-економічної безпеки ТОВ «Новаторбуд» в умовах, коли будувалась одночасно мінімальна кількість об'єктів

Показники	2012 рік	2013 рік	2014 рік	Відхилення 2014 року від 2013 року	Відхилення 2013 року від 2012 року
Мінімальна кількість об'єктів, які будувались одночасно, об'єктів	3	2	1	-1	-1
Наявна сума фінансових ресурсів, млн грн	34,6200	23,6400	22,5400	-10,9800	-1,1000
Потреби у фінансових ресурсах, млн грн	50,5300	49,5400	54,7300	-0,9900	5,1900
Частка фінансових ресурсів, %	68,5138	47,7190	41,1840	-20,7947	-6,5350
Інтервал нормативних значень частки фінансових ресурсів	45 – 60 %	35 – 50 %	35 – 50 %	-	-

Вартість фінансових ресурсів також має суттєве значення для будівельного бізнесу через те, що зростання вартості фінансових ресурсів помітно збільшує вартість збудованих об'єктів, а внаслідок цього стримує бажання фізичних і юридичних осіб замовляти будівництво нових будівель. Це зменшує надходження фінансових ресурсів до будівельних компаній, зменшує їх дохід і прибуток.

Показники, які характеризують достатність фінансових ресурсів на ТОВ «Новаторбуд» для забезпечення безпеки їх використання, подано в табл. 4.

Таблиця 4. Показники, які характеризують достатність фінансових ресурсів на ТОВ «Новаторбуд» для забезпечення безпеки їх використання

Кількість об'єктів, які будувались одночасно	Достатність фінансових ресурсів для забезпечення безпеки їх використання		
	2012 рік	2013 рік	2014 рік
Мінімальна	ні	так	так
Середня	так	так	ні
Максимальна	так	ні	ні

На підприємстві простежується така тенденція, що при максимальній кількості об'єктів, які будуються, недостатньо фінансових ресурсів за два останні роки. При середній кількості недостатньо фінансових ресурсів тільки за один останній аналізований період. При мінімальній кількості об'єктів нерухомості, які будуються одночасно на ТОВ «Новаторбуд», у 2012 році виявлено перевищення оптимальної частки фінансових ресурсів.

Управління фінансовими ресурсами в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки будівельного підприємства містить такі основні етапи:

- сформуванню стратегію та тактику будівельного підприємства;

-
- визначити джерела формування фінансових ресурсів;
 - виконати аналіз фінансового стану будівельного підприємства;
 - розробити модель залежності прибутку від низки чинників;
 - сформуванати рекомендації з удосконалення процесу управління фінансовими ресурсами будівельного підприємства для забезпечення його фінансово-економічної безпеки.

На першому етапі підприємство формує генеральну мету, яка необхідна для визначення стратегії й тактики управління фінансовими ресурсами. Водночас стратегія управління фінансовими ресурсами того або іншого суб'єкта господарювання багато в чому визначається вибором конкретної стратегії управління підприємства загалом.

Тактика управління фінансами спрямована на досягнення поставленої мети в конкретних умовах. У межах поточної діяльності вирішуються завдання зниження витрат, стимулювання підприємницької ініціативи, зростання продуктивності праці, раціоналізації витрат виробництва й обігу. Стратегічне управління фінансами спрямовано на пошук шляхів нагромадження капіталу й перерозподілу фінансових ресурсів у найбільш ефективні сфери господарської діяльності. З погляду управління фінансами підприємство повинно максимізувати прибуток, забезпечувати нарощування обсягів виробництва й збуту готової продукції, знижувати витрати виробництва; підвищувати якість роботи; раціонально використовувати ресурси виробництва.

Після того, як підприємство сформувало свою стратегію й тактику управління, воно визначає джерела формування фінансових ресурсів. До формування фінансових ресурсів входять власні, залучені та позичені кошти. Але на підприємстві запозичені кошти залучаються у невеликому обсязі, що свідчить про незалежність підприємства від кредиторів. Що стосується власних коштів підприємства, то їх достатньо для покриття заборгованості.

Наступним етапом процесу управління фінансовими ресурсами є аналіз фінансового стану підприємства, результатом якого є документ «Звіт про фінансовий стан», далі доцільно побудувати багатофакторну кореляційно-регресійну модель залежності прибутку від абсолютних та відносних факторів.

Як абсолютні показники, використовуються: кредиторська заборгованість, дебіторська заборгованість, собівартість реалізованої продукції та готова продукція. Як відносні фактори – коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт проміжної ліквідності, коефіцієнт загальної ліквідності, оборотність дебіторської та кредиторської заборгованості, коефіцієнт оборотності готової продукції, а також: коефіцієнт автономії та коефіцієнт фінансової залежності. Останнім етапом процесу є формування рекомендацій з процесу управління фінансовими ресурсами для забезпечення його фінансово-економічної безпеки.

Невеликі будівельні підприємства розраховують насамперед на кошти приватних інвесторів, частково на кредити банків та власні кошти, які формуються за рахунок доходів і прибутків.

Для інвесторів, які мають на меті в результаті вкладання коштів у житлове будівництво отримати у власність житло, найбільш прийнятними є схеми фінансування житлового будівництва через фонди фінансування будівництва та випуск цільових облігацій. Інвестори, які планують отримати дохід від збудованої нерухомості, мають використовувати схеми за участю фондів операцій з нерухомістю, інститутів спільного інвестування, недержавних пенсійних фондів.

Інвестування у житлове будівництво через фонди фінансування будівництва (далі – ФФБ) та фонди операцій з нерухомістю (ФОН) для інвестора є менш ризикованим, ніж за допомогою інших дозволених законодавством механізмів [10]. Механізм фондів фінансування будівництва є стимулятором розвитку будівельної компанії.

Фінансування будівництва через ФФБ та ФОН введено до практики українського будівництва Законом України «Про фінансово-кредитні механізми управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю». Цим законом з метою зменшення ризиків інвесторів до звичної схеми фінансування будівництва, де основними суб'єктами були інвестор та забудовник, уведено фінансового посередника – управителя ФФБ (ФОН). Основними задачами управителя є акумулювання коштів інвесторів (довірителів), фінансування будівництва відповідно до календарного плану, визначеного договором із забудовником, контроль за цільовим використанням забудовником отриманих коштів [10].

Основною рекомендацією для підвищення рівня фінансово-економічної безпеки на ТОВ «Новаторбуд» є залучення приватних інвесторів до фінансування будівництва через фонд фінансування будівництва. Такий фонд знизить ризики приватних інвесторів та дозволить будівельній компанії залучити більше приватних інвесторів, що призведе до підвищення рівня фінансово-економічної безпеки (рис. 2).

Головною відмінністю механізму ФФБ від традиційної схеми прямого інвестування будівництва полягає в тому, що в механізмі ФФБ з метою зменшення ризиків інвестора його інтереси перед забудовником здійснює управитель ФФБ, якому інвестор довіряє управляти своїми коштами. Управитель ФФБ є професійним учасником ринку – це фінансова компанія, яка має ліцензію на

провадження діяльності із залученням коштів установників управління майном для фінансування об'єктів будівництва [10].

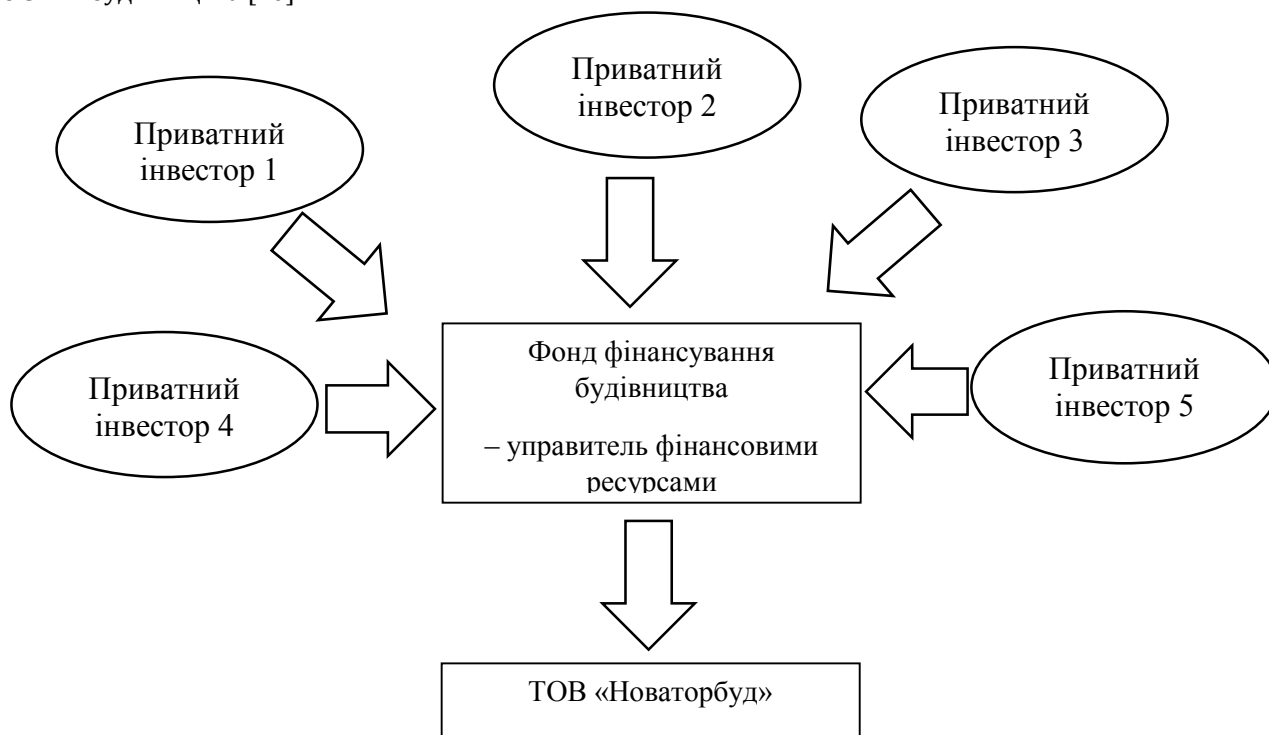

Рис. 2. Схема оптимізації переміщення фінансових ресурсів у будівництві для перерозподілу ризиків між суб'єктами

Відповідно до Закону України «Про фінансово-кредитні механізми управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю» [6], забудовник – особа, яка згідно із законодавством має право на виконання функцій замовника будівництва для спорудження об'єктів будівництва та уклала договір з управителем.

Управитель та забудовник укладають договір, за яким забудовник зобов'язується збудувати один або декілька об'єктів будівництва, ввести їх в експлуатацію в установленому порядку та передати об'єкти інвестування (квартири) довірителям у власність. Управитель зобов'язується здійснювати фінансування будівництва цих об'єктів будівництва.

Довіритель вносить кошти у ФФБ відповідно до встановленого графіку. За довірителем закріплюється обраний ним конкретний об'єкт інвестування (квартиру).

Управитель перераховує кошти на будівництво частинами, кожного разу контролюючи цільове використання попередньої частини. Забудовник організовує будівництво об'єкта, задуку об'єкта в експлуатацію.

По завершенні будівництва управитель та довіритель здійснюють остаточні розрахунки відповідно до фактичної площі збудованого житла. По завершенні будівництва та після оформлення забудовником необхідної технічної документації, довірителі отримують у власність закріплені за ними об'єкти інвестування (квартири) [10].

Управитель в інтересах довірителя може перевіряти фінансовий стан забудовника. Якщо в результаті перевірки управителем виявлено, що забудовник ризикує не виконати свої договірні зобов'язання, зокрема строки здачі об'єкта в експлуатацію можуть бути затримані більш ніж на 90 днів або вартість об'єкта збільшується більше ніж на 20 %, погіршення споживчих властивостей об'єктів будівництва, то управитель має право замінити такого забудовника.

Така схема оптимізації переміщення фінансових ресурсів дозволить ТОВ «Новаторбуд» залучити додаткових приватних інвесторів для будівництва зважаючи на те, що їх ризики зменшуються. Крім того, будівельна компанія зможе підвищити прибутковість, рентабельність та перерозподілити ризики. Тим самим ТОВ «Новаторбуд» підвищить рівень фінансово-економічної безпеки.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Формування системи фінансово-економічної безпеки будівельного підприємства на основі оптимізації управління його фінансовими ресурсами дасть змогу організувати її ефективно, тобто при мінімальних затратах часових, фінансових, трудових і матеріальних ресурсів забезпечити максимальний

рівень захисту будівельного підприємства, його активів і персоналу від негативного впливу зовнішніх і внутрішніх небезпек і загроз, які притаманні усім видам підприємницької діяльності. Крім того, така система фінансово-економічної безпеки будівельного підприємства дозволить захистити інтереси інвесторів у будівництво. Наступним етапом дослідження необхідно обрати проведення оцінки та аналізу безпеки використання фінансових ресурсів будівельного підприємства.

Список літератури

1. Блажевич, О. Г. Чинники, що впливають на рівень фінансової безпеки будівельних підприємств [Текст] / О. Г. Блажевич // Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції. – 2011. – №4(13). – С. 36-42.
2. Блажевич, О. Г. Напрями підвищення рівня фінансової безпеки будівельних підприємств [Текст] / О. Г. Блажевич // Культура народів Причорномор'я. – 2011. – №208. – С. 28-33.
3. Бондар, О. П. Фінансовий стан та фінансова безпека будівельних підприємств України [Текст] / О. П. Бондар // Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції. – 2011. – №4(13). – С. 56-59.
4. Воробйов, Ю. М. Фінансова безпека будівельних підприємств [Текст]: монографія / Ю. М. Воробйов, О. І. Воробйова, О. Г. Блажевич. – Сімферополь : ВД «АРИАЛ», 2013. – 180 с.
5. Воробйова, О. І. Фінансування та кредитування будівельного комплексу України [Текст] / О. І. Воробйова, В. О. Гладжикурка // Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції. – 2009. – №1(2). – С. 70-81.
6. Про фінансово-кредитні механізми управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю [Текст] : закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 52. – С. 377.
7. Кириченко, О. А. Вдосконалення управління фінансовою безпекою підприємств в умовах фінансової кризи [Текст] / О. А. Кириченко // Финансовые рынки и ценные бумаги. – 2009. – №16. – С. 22-28.
8. Козаченко, А. В. Экономическая безопасность предприятия: сущность и механизм обеспечения [Текст] / А. В. Козаченко, В. П. Пономарев, А. Н. Ляшенко. – К. : Либра, 2003. – 280 с.
9. Отенко, І. П. Економічна безпека підприємства [Текст]: навчальний посібник / І. П. Отенко, Г. А. Іващенко, Д. К. Воронков. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2012. – 252 с.
10. Пінчук, Ю. Б. Зменшення ризиків приватних інвесторів при фінансуванні житлового будівництва через фонди фінансування будівництва (ФФБ) [Текст] : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. – Київ – 2010. – 22 с.
11. Скорев, Е. Управление финансовой безопасностью предприятия [Текст] / Е. Скорев // Предпринимательство. – 2009. – №4. – С. 78-81.
12. Blake, D. Financial Market Analysis [Text] / David Blake. John Wiley & Sons Ltd, 2002. – 721 p.

References

1. Blazhevych, O. H. (2011). Chynnyky, shcho vplyvaiut na riven finansovoi bezpeky budivelnykh pidpryemstv. *Naukovyi visnyk: finansy, banky, investytsii*, 4(13), 36-42. (in Ukrainian)
2. Blazhevych, O. H. (2011). Napriamy pidvyshchennia rivnia finansovoi bezpeky budivelnykh pidpryemstv. *Kultura narodov Prychornomoria*, 208, 28-33. (in Ukrainian)
3. Bondar, O. P. (2011). Finansovyi stan ta finansova bezpeka budivelnykh pidpryemstv Ukrainy. *Naukovyi visnyk: finansy, banky, investytsii*, 4 (13), 56-59. (in Ukrainian)
4. Vorobiov, Yu. M. Vorobiova, O. I., & Blazhevych, O. H. (2013). *Finansova bezpeka budivelnykh pidpryemstv*. Simferopol : ARIAL. (in Ukrainian)
5. Vorobiova, O. I., & Hladzhykurka, V. O. (2009). Finansuvannia ta kredytuvannia budivelnoho kompleksu Ukrainy. *Naukovyi visnyk: finansy, banky, investytsii*, 1(2), 70-81. (in Ukrainian)
6. Pro finansovo-kredytni mekhanizmy upravlinnia mainom pry budivnytstvi zhytla ta operatsiiakh z nerukhomistiu. (2003). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 52, 377. (in Ukrainian)
7. Kyrychenko, O. A. (2009). Vdoskonalennia upravlinnia finansovoiu bezpekoiu pidpryemstv v umovakh finansovoi kryzy. *Fynansovyye rynkii tsennyye bumagi*, 16, 22-28. (in Ukrainian)
8. Kozachenko, A. V., Ponomarev, V. P., & A. N. Ljashenko (2003). *Jekonomicheskaja bezopasnost' predpriyatija: sushhnost' i mehanizm obespechenija*. Kiev: Libra. (in Russian)
9. Otenko, I. P., Ivashchenko, H. A., & Voronkov, D. K. (2012). *Ekonomichna bezpeka pidpryemstva*. Kharkiv: KhNEU. (in Ukrainian)
10. Pinchuk, Yu. B. (2010). *Decreasing of risks of private investors in financing of housing construction through the Construction Financing Fund (CFF). Extended abstract of PhD dissertation (Economics and Enterprise Management)*. Kyiv National University of Construction and Architecture, Kyiv. (in Ukrainian)
11. Skorev, E. (2009). *Upravlenie finansovoj bezopasnost'ju predpriyatija. Predprinimatel'stvo*, 4, 78-81. (in Russian)
12. Blake, D. (2002). *Financial Market Analysis*. John Wiley & Sons Ltd.

Стаття надійшла до редакції 31.01.2016 р.